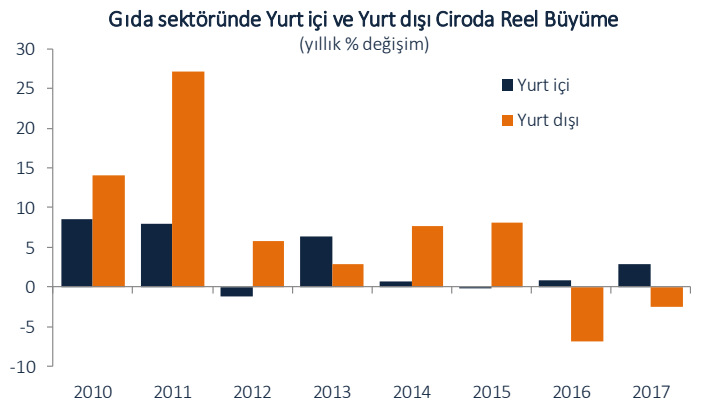
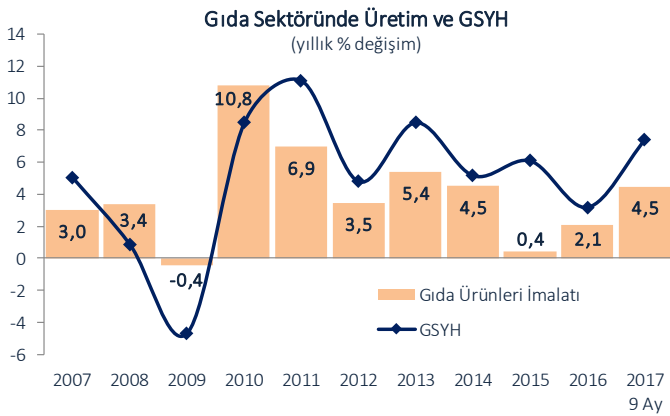

- 2016 yılında %2,1 oranında artış kaydeden gıda ürünleri üretimi 2017'de %5 büyümüştür. Sektör üretimi büyük ölçüde ekonomik aktiviteye paralel seyretmektedir.
- 2017'nin ilk üç çeyreğinde tarımsal GSYH'nin cari fiyatlarla %13,8 artış kaydetmesi, gıda ürünleri üretimine olumlu yansımıştır. Gıda ve içecekler sektörünün tüketici güveni ve ihracattaki toparlanmayla birlikte 2018 yılında %5-7 büyüyeceği öngörülmektedir.
- Gıda ürünleri imalatı sektöründe yurt içi satışların payı %83 civarındadır. 2017 yılında yurt içinde ekonomik aktivitenin olumlu seyri, genç nüfus ve göçmen sayısındaki artış, turizm sektöründe gözlenen toparlanma ve organize gıda perakendecilerinin yaygınlaşması, gıda pazarının olumlu performansında etkili olmuştur. Sektörün 2015 ve 2016 yıllarında Ortadoğu'da yaşanan jeopolitik gerilimlerin etkisiyle yıllık bazda gerileyen ihracatı 2017'de yıllık bazda %6,4 yükselmiştir.
- TÜFE'de gıdanın %20,1 ile enflasyon sepetinde en yüksek paya sahip olan gıda ürünleri tüketici fiyatları üzerinde doğrudan etkili olmaktadır. 2017 yılı içerisinde %16,9'a kadar yükselen gıda enflasyondaki sert yükselişle mücadele kapsamında canlı hayvan, kırmızı et, tahıl, bakliyat, bazı sebzeler ve hayvan yemi ithalatında gümrük vergileri düşürülmüş ya da sıfırlanmıştır. Bununla birlikte, Türkiye'nin gıda ithalatının yaklaşık %80'inin Dahilde İşleme Rejimi kapsamında geri ihraç edilmesi nedeniyle gümrük vergisi indirimlerinin yurt içindeki fiyatlara olumlu etkisinin

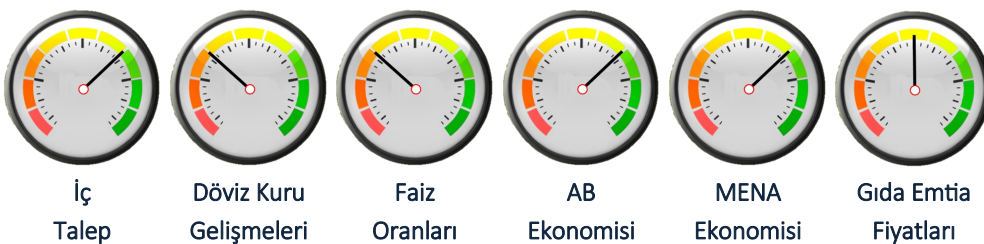
kaydedilemediği düşünülmektedir. 1 Ocak-30 Haziran 2018 dönemi için çığ sütün referans fiyatında yapılan artışın gıda enflasyonunu yukarı yönlü baskılamaya devam edeceği değerlendirilmektedir.

- 2017 yılında yağışların beklentilerin altında kalmasının yanı sıra döviz kuru ve petrol fiyatlarındaki artışla birlikte gıda üreticilerinin girdi maliyetleri yükselmiştir. Sektörde finansman giderlerinin %91'inin kısa vadeli olması TCMB'nin para politikasında sıkı görünümü sürdürdüğü bir konjunktürde sektörün finansman maliyetlerini arttıracak bir risk olarak öne çıkarken, döviz borçluluğunun görece yüksek seviyesi nedeniyle önümüzdeki dönemde kurda yaşanacak dalgalanmalar sektör kârlılığını olumsuz etkileyebilecektir.
- AB ile Gümrük Birliği'nin yenilenmesine ilişkin belirsizlik sürerken, %19,4 payla sektörün ana ihraç pazarı olan Irak'ta büyümenin toparlanacağı ve TL'deki değer kaybının süreceği öngörüsünün 2018 yılında ihracatı destekleyebileceği düşünülmektedir. Öte yandan, Suriye ve Irak'taki jeopolitik riskler ihracatı baskılayabilecek unsurlar olarak öne çıkmaktadır.

Kaynak: TÜİK

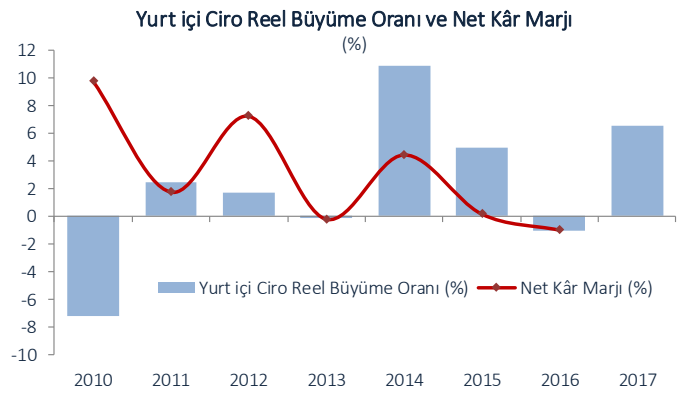
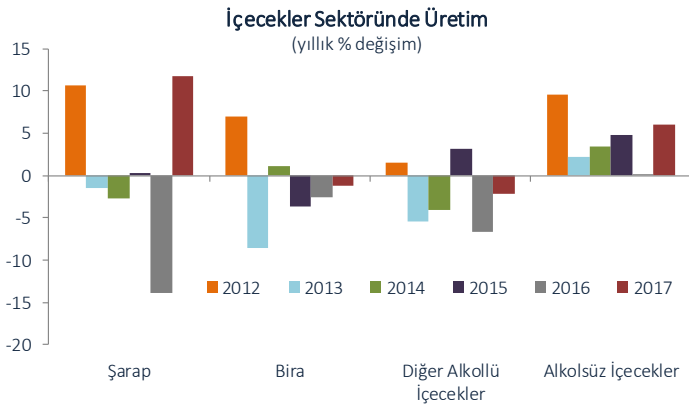
2018'de Makroekonomik Değişkenlerin Sektör Üzerinde Beklenen Etkileri

- 2016 yılında turizm sektöründeki olumsuz görünümün etkisiyle %1,5 oranında daralan içecek sektörü, ekonomik aktivite ve turizmdeki toparlanmayla birlikte 2017'de %3,3 büyümüştür. Sektörün 2016'da reel bazda daralan yurt içi cirosu 2017 yılında %6,5 artmıştır.
- Alkolsüz içecek üretimi 2017'de %6,1 oranında artış kaydetmiştir. Canlı ekonomik aktivitenin etkisiyle alkolsüz içeceklere yönelik talep 2017'de ivme kazanmıştır. Gazlı içecek ve ambalajlı suya nazaran gazsız içecek ve soğuk çay pazarı daha hızlı bir büyüme kaydetmiştir.
- Türkiye'de artan şehirleşmeyle birlikte kişi başı ambalajlı su tüketimi de yıllara göre yükselmektedir. 2017 yılında sıcaklıkların mevsim normallerinin üzerinde seyretmesi, ambalajlı su talebini desteklemiştir. Yüksek nakliye bedeli nedeniyle düşük bir kâr marjına sahip olan sektörde kapasite kullanım oranı da düşük seyretmektedir.
- 2016'da yıllık bazda çift haneli düşüş kaydeden şarap üretimi 2017 yılında %11,7 oranında artmıştır. Bira ve diğer alkollü içecekler üretimindeki küçülme trendi 2017'de de devam etmiştir. Vergi oranları Ocak ve Temmuz aylarında yeniden değerlendirilmesine tabi tutulan alkollü içeceklerde artan fiyatlar marketlerde satılan etil alkol ile kayıt dışı alkollü içecek üretimini beraberinde getirmiş, Aralık 2017'de çıkarılan bir düzenlemeyle marketlerde satılan etil alkolün içeriğine katkı maddesi eklenmeye başlanmıştır.
- Net ithalatçı bir sektör olan içecekler sektöründe 2017'de ihracat %12,3 artış kaydederken, ithalat %37,4 oranında

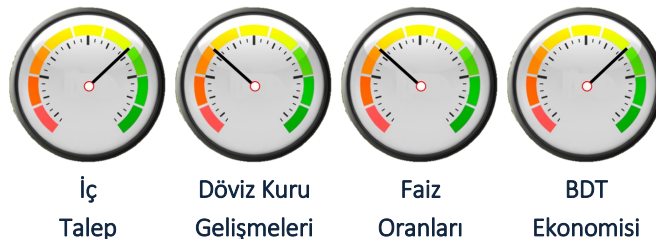
büyümüştür. Sektörde bira ithalatının alkollü içecek ithalatı içindeki payı yıllara göre artarak 2017'de %65,6'ya kadar yükselirken, alkolsüz içeceklerin toplam içecek ihracatı içindeki payı %68,3'e ulaşmıştır.

- Sektördeki firmaların Rusya, Kazakistan, Pakistan ve Irak gibi komşu ülkelerde de üretim tesisleri bulunmaktadır. Rusya'da alkol tüketimini azaltmak için 2017 yılının Ocak ayında 1,5 litre ve üzeri, Temmuz'da ise tüm pet şişelerde alkol satışının yasaklanması ülkede faaliyette bulunan firmaların cirolarını olumsuz yönde etkilemiştir.
- 2017'de faizler ve döviz kurundaki artış nedeniyle sektörün toplam finansman giderleri içerisinde kısa vadeli giderlerin payını azaltıp, uzun vadeli banka kredisi ve tahvil ihracına odaklandığı gözlenmiştir. 2017'de şeker fiyatlarının yanı sıra petrol fiyatları ve döviz kurundaki artışa bağlı olarak girdi maliyetlerinin yükselmesi, sektör kârlılığını olumsuz yönde etkilemiştir. Çin'de arz kesintilerine bağlı olarak 2018'de alüminyum fiyatlarında beklenen yükselişin ambalaj maliyetlerini artıracağı öngörülmektedir.
- Ocak 2018 itibarıyla meyve suyunun yanı sıra mineral ve gazlı su ile sade gazozla ilk kez %10 oranında ÖTV getirilmiştir. 2018 yılında alkolsüz içecekler sektöründe iç talebin bir miktar ivme kaybetmekle birlikte pozitif bir büyüme sergileyeceği, alkollü içeceklerde ise, talebin turizm sektöründeki toparlanmayla birlikte 2018'de daha olumlu bir tablo çizmesi beklenmektedir.

Kaynak: TÜİK, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

2018'de Makroekonomik Değişkenlerin Sektör Üzerinde Beklenen Etkileri

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.